

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: a) N. A., nar. X, státní příslušnost X
b) S. S., nar. X, státní příslušnost X
t. č. obě bytem X,
obě zastoupeny Mgr. Vratislavem Tauberem,
advokátem se sídlem náměstí 28. října 1898/9, 602 00 Brno

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 21. 8. 2019, č. j. OAM-163/ZA-ZA11-ZA13-2019,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemají** právo na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně včasnou žalobou ze dne 5. 9. 2019, doručenou Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ či „zdejší soud“) následujícího dne, brojily proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2019, č. j. OAM-163/ZA-ZA11-ZA13-2019 (dále jen „napadené rozhodnutí“),
jímž bylo rozhodnuto o žádosti žalobkyní tak, že se žalobkyním mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve

znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje. Žalobkyně se domáhaly zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného s tím, aby soud po jeho zrušení věc vrátil zpět žalovanému k dalšímu řízení.

II. Napadené rozhodnutí

2. V napadeném rozhodnutí žalovaný hodnotil skutkový příběh žalobkyň zachycený ve správním spisu ve vztahu k právní úpravě obsažené v ustanovení zákona o azylu (§ 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b daného zákona).
3. Žalobkyně 1 podala jménem svým a jménem žalobkyně 2 dne 14. 2. 2019 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Žalobkyně 1 uvedla, že se narodila v obci X v Arménii, nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani nebyla jinak politicky aktivní, je vdaná a má tři děti. Manžel žalobkyně 1 je arménské státní příslušnosti a v ČR pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, žije v X. Žalobkyně 2 se narodila v Praze, je arménské státní příslušnosti, v současnosti se nachází se žalobkyní 1. Žalobkyně 1 má dále dva syny, kteří jsou arménské státní příslušnosti, pobývají v ČR na základě povolení k trvalému pobytu a bydlí se žalobkyní 1 a jejím manželem v X. Posledním místem bydliště žalobkyně 1 byla obec X v Arménii, žalobkyně 2 však na dané adrese nikdy nebydlela, narodila se až v ČR. Ke zdravotnímu stavu žalobkyně 1 uvedla, že u ní i u dcery je dobrý. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně 1 sdělila, že žádá kvůli sloučení rodiny.
4. V průběhu pohovoru k žádosti, provedeném dne 19. 2. 2019, žalobkyně 1 sdělila, že v předchozím řízení v roce 2017 žádala o mezinárodní ochranu ze stejného důvodu jako v současnosti. Žalobkyně 1 zde má rodinu, manžel se syny mají v ČR povolení trvalý pobyt, jí a žalobkyni 2 skončila platnost víza. Svou předchozí žádost vzala zpět, aby získala vízum, které jí však bylo zamítnuto. Vízum si každé dva měsíce prodlužovala, ale pak dostala dopis, že vízum už nebude prodlouženo. Od roku 2017 měla žalobkyně 1 překlenovací vízum, poslední vízum měla od 18. 1. 2019 do 17. 4. 2019. V posledních letech jí byla poskytnuta víza za účelem sloučení rodiny. Všechny děti žalobkyně 1 se narodily v ČR. V Arménii má žalobkyně 1 sestry a otce, se kterými je v kontaktu. Když se žalobkyně 1 dozvěděla o neprodloužení posledních víz, jediné východisko pro ni bylo požádat o mezinárodní ochranu. Správní vyhoštění jí uděleno nebylo. Žalobkyně 1 nevěděla, zda by si mohla pobyt v ČR legalizovat i jiným způsobem než žádostí o mezinárodní ochranu. Do Arménie by se vrátit nemohla, protože zde má rodinu, děti chodí do školy a do kroužků, znamenalo by to rozpad rodiny. Celá rodina by se rovněž do Arménie vrátit nemohla, protože se již v ČR integrovala. Na otázku, zda jí či žalobkyni 2 v Arménii hrozí nějaké nebezpečí, odpověděla negativně. Při návratu do vlasti by žalobkyně 1 nemohla počítat s pomocí rodiny. Na podporu svých tvrzení předložila žalobkyně 1 kopii oddacího listu a rodné listy dětí. Zástupce žalobkyně 1 uvedl, že vytržení žalobkyň ze současného rodinného prostředí a sociálního zázemí by znamenalo způsobení vážné újmy v podobě porušení mezinárodních závazků ČR, konkrétně Úmluvy o lidských právech a Úmluvy o právech dítěte. V daném případě

byly dle jeho názoru splněny podmínky doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu. Žalobkyně 1 se celou dobu snažila jejich situaci řešit cestou zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZPC“). Již dne 10. 5. 2016 nabylo právní moci rozhodnutí o zamítnutí žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu, což bylo 8 dní předtím, než žalobkyně 1 porodila svého posledního potomka. Kvůli této situaci bylo opomenuto podání odvolání. Účelem žádosti o mezinárodní ochranu poté není legalizace pobytu, ale ochrana práv zaručených mezinárodními závazky ČR. S žalobkyní 2 nebyl s ohledem na její nízký věk samostatný pohovor proveden.

5. Žalovaný dovodil, že současná žádost žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany je již druhou v pořadí, přičemž řízení o první žádosti bylo v minulosti zastaveno z důvodu zpětvzetí žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný následně považoval za objasněné, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyň je snaha pobývat v ČR společně s jejich rodinnými příslušníky, kteří zde mají povolen trvalý pobyt. Žalovaný při posouzení žádosti žalobkyň vycházel z jejich výpovědí, doložených materiálů a z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Arménii.
6. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyně neuvedly žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že by žalobkyně vyvíjely ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu, přičemž nebyly ani pronásledovány pro uplatňování politických práv a svobod, tudíž jim azyl na základě tohoto ustanovení nebyl udělen.
7. Po provedeném správním řízení nedospěl žalovaný k závěru, že by žalobkyně mohly ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. K tvrzení žalobkyň, že v ČR žije celá její rodina, žalovaný konstatoval, že výčet důvodů pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu je taxativní. Žalobkyně jsou arménské státní příslušnosti a národnosti, obě hovoří arménsky a hlásí se k arménské apoštolské církvi. Žalobkyně 1 popřela, že by měly ve vlasti problémy se státními orgány nebo že by jim v Arménii hrozilo nebezpečí. Cílem žádosti žalobkyň je snaha legalizovat pobyt na území ČR, aby zde mohly pobývat se svojí rodinou. Mezinárodní ochrana je však právním institutem zcela výjimečným, jehož smyslem je poskytnout žalobkyním ochranu, nikoliv však ochranu před jakýmkoliv negativními jevy v zemi jejího původu, nýbrž jen z důvodů upravených v zákoně o azylu. Žalovaný proto neshledal důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.
8. Z výpovědí žalobkyň ani zjištění žalovaného nevyplynulo, že by byl v ČR udělen azyl některému z rodinných příslušníků žalobkyň, proto žalobkyně nesplnily důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu za účelem sloučení rodiny.
9. Stran udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu se žalovaný zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyň a přihlédl k jejich věku a zdravotnímu stavu. Žalobkyně 1 je dospělou, plně svéprávnou a praceschopnou

osobou. Ona ani žalobkyně 2 netrpí žádnými zdravotními problémy. Žalobkyně v ČR žijí v úplné rodině s manželem a dalšími dětmi žalobkyně 1, kteří na území ČR pobývají na základě povolení k trvalému pobytu. V Arménii pobývá otec žalobkyně 1 a její sourozenci. Žalovaný proto konstatoval, že u žalobkyň není nehumánní humanitární azyl neudělit. Vzhledem

ke skutečnosti, že žalobkyně nejsou zatíženy zákazem pobytu na území ČR, nic jim nebrání v tom, aby se krátkodobě vrátily do země své státní příslušnosti a pokusily se zlegalizovat svůj pobyt na území ČR skrze ZPC. Manžel žalobkyně 1 a její děti jsou arménské státní příslušnosti, proto jim nic nebrání, aby svého práva na rodinný život využili na území Arménie. Rodina žalobkyň pobývajících v Arménii jim může pomoci, pokud by se do vlasti dočasně vrátily. O dva syny žalobkyně 1, pokud by zůstali v ČR, se může postarat jejich otec. Podle informace MZV nadto nejsou občané Arménie po návratu do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí vyslýcháni, obtěžováni nebo jinak pronásledováni. V případě žalobkyň proto žalovaný nezjistil zvláštní zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu, proto jej žalobkyním neudělil.

10. Žalovaný následně posoudil, zda žalobkyně nesplňují důvody k udělení doplňkové ochrany.

Po zhodnocení výpovědi žalobkyní o okolnostech jejich pobytu ve vlasti před odchodem

ze země, posouzení jejich hlavních motivů k podání žádosti o mezinárodní ochranu a aktuálních informačních pramenů nedospěl žalovaný k závěru, že by jim v případě přestěhování se do Arménie hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný rovněž neshledal, že by žalobkyním v případě návratu do vlasti hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního ozbrojeného konfliktu ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

11. Případné vycestování žalobkyň nepředstavuje dle žalovaného ani rozpor s mezinárodními závazky ČR. Žalobkyně 1 žije v ČR od roku 2006, a to se svým manželem, s nímž má tři děti, které se narodily v ČR. Manžel žalobkyně 1 a její dva nezletilí synové mají v ČR povolen trvalý pobyt. Žalobkyně disponovaly vízem za účelem sloučení rodiny, které jim ale nebylo prodlouženo, protože podaly žádost o mezinárodní ochranu, aby zde mohly s rodinou dále pobývat. Mezinárodní závazek respektovat rodinný a soukromý život nelze chápat jako neomezený závazek poskytnout cizinci mezinárodní ochranu automaticky. Žalovaný neshledal zpětnou integraci v zemi původu pro žalobkyně nemožnou a nelze vyloučit reálnou možnost případného následování ostatních členů domácnosti do země původu. Právo na společný život s ostatními členy rodiny není jejich případným přestěhováním do Arménie popřeno, neboť mohou společně pobývat v místě, kde budou mít všichni možnost legálního pobytu, což nemusí být na území ČR. Žalovaný si byl vědom, že každé nucené vycestování cizince do země původu může znamenat újmu v jeho soukromém životě, v případě žalobkyň byl však přesvědčen, že tato újma nemůže být natolik zásadní. Žalobkyně nejsou zatíženy zákazem pobytu na území ČR, nic jim nebrání v tom, aby se krátkodobě vrátily do země původu a pokusily se zlegalizovat si pobyt na území ČR skrz ZPC. Žalovaný tak dovodil, že žalobkyně nesplňují zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu. Ve

správním řízení nevyplynulo, že by v ČR byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobkyň ve smyslu ustanovení § 14b zákona o azylu, proto jim doplňková ochrana dle tohoto ustanovení nebyla udělena.

III. Obsah žaloby

12. Žalobkyně ve své žalobě nejprve uvedly, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav a napadené rozhodnutí zatížil vadou nesprávného právního posouzení. Základními důvody žádosti žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany je ochrana před nuceným vycestováním z území ČR, které by dosahovalo intenzity vážné újmy dle ustanovení § 14 odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu.
13. Žalobkyně 1 v řízení poukazovala na skutečnost, že díky stavu, kdy v průběhu plynutí lhůty pro odvolání proti rozhodnutí, kterým byla zamítnuta žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, porodila dosud posledního potomka, opomněla podat odvolání a její pobytové oprávnění tak skončilo. Následně se snažila cestou ZPC legalizovat další pobyt, ovšem neúspěšně. Nejprve jí bylo uděleno vízum za účelem strpění pobytu, ale až na základě žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza, navazující dlouhodobý pobyt však za účelem strpění udělen nebyl s tím, že je nutné, aby vycestovala do domovského státu a zde podala žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, na jejíž projednání je zákonná lhůta 270 dnů. Žalobkyně 1 se tak dostala do situace, kdy má vycestovat, vzít s sebou žalobkyni 2 a ponechat zde manžela a děti, z nichž jedno má 12 let, navštěvuje základní školu, druhé má 3 roky. Děti nikdy nebyly v domovském státě. Tento postup žalovaného byl v rozporu s mezinárodními závazky, když neudělil žalobkyním vízum za účelem strpění pobytu, neboť jejich vycestování nebylo možné.
14. Žalobkyně se domnívaly, že jejich vycestování způsobuje vznik vážné újmy v podobě rozporu s mezinárodními závazky ČR, plynoucími z Úmluvy o právech dítěte a Listiny základních práv a svobod. Je v rozporu se všemi zásadami humanity a lidskosti, ke kterým se ČR hlásí, když je nucena vycestovat matka tří plně integrovaných dětí do české společnosti, aniž by se jednalo o legitimní důvod, jako je například udržení veřejného pořádku. Žalobkyně 1 se pokusila získat pobytové oprávnění cestou ZPC, bylo jí uděleno vízum za účelem strpění pobytu a podala žádost o udělení pobytu dlouhodobého za stejným účelem. Pokud by jí byl udělen, mohla po třech letech požádat o změnu účelu pobytu, a to za situace, kdy by mohla pečovat o své děti. Žalovaný však její právo a právo nezletilých dětí v řízení podle ZPC nerespektoval. Žalovaný v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany argumentoval rozsudkem Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 5 Azs 46/2008, podle něhož není důvod k tomu, aby správní orgán v řízení ve věci mezinárodní ochrany upřednostňoval Úmluvu o právech dítěte a Úmluvu o lidských právech. Za situace, kdy by žalovaný dodržel zmíněné mezinárodní smlouvy v řízení podle ZPC, lze s tímto názorem souhlasit, nicméně v případě žalobkyň se tak nestalo. Napadené rozhodnutí není osamocené a je třeba jeho obsah vnímat v kontextu předchozího rozhodování žalovaného. Je to žalovaný, kdo způsobil stav, který vyžaduje ochranu žalobkyň podle zákona o azylu, neboť skutkové okolnosti, které popisovala žalobkyně 1, jsou způsobilé k tomu, aby jí vycestováním vznikla vážná újma v podobě porušení mezinárodních závazků ČR.

15. Žalobkyně 1 zdůraznila, že nemá a neměla v úmyslu obcházet ZPC tím, že bude zneužívat zákon o azylu. Z pochopitelných důvodů, způsobených těhotenstvím a porodem, ztratila oprávnění k pobytu na území ČR, a toto se jí nepodařilo za vynaložení veškerého možného úsilí získat zpět. Je v situaci, kdy jedinou možností je dovolávat se mezinárodních závazků ČR, a to u nezávislého soudu, u něhož se její věc ocitla poprvé.
16. Žalobkyně se rovněž domnívaly, že se žalovaný dostatečně nezabýval možností udělení humanitárního azylu. Právě snaha žalobkyně 1 pečovat o svoji rodinu, v jejíž realizaci je jí bráněno nutností opustit území ČR a s tím související absencí možnosti brzkého návratu do ČR, má znaky jisté výjimečnosti a zřetele hodných důvodů. Žalovaný se však těmito okolnostmi nezabýval, respektive je hodnotil pouze okrajově, čímž zatížil rozhodnutí vadou spočívající v rozporu s ustanovením § 3 správního řádu.
17. Závěrem proto žalobkyně navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

18. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 6. 11. 2019 popřel oprávněnost žaloby a nesouhlasil s ní, neboť neprokazuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. V průběhu správního řízení bylo dle žalovaného objasněno, že tvrzenými důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyň je snaha pobývat v ČR společně s jejich rodinnými příslušníky, kteří zde mají povolen trvalý pobyt. K průběhu cesty z vlasti do ČR žalobkyně 1 sdělila, že v roce 2010 letěla z Jerevanu přímo do Prahy, přičemž tehdy byla v Arménii pouze na návštěvě, v té době měla v ČR povolen dlouhodobý pobyt. Její dcera nikdy v Arménii nebyla, narodila se v ČR.
19. Žalobkyně 1 sdělila, že nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyla politicky aktivní, ani nikdy nebyla členkou žádné politické strany, její dcera také ne. V případě žalobkyně 2 je uplatňování politických práv objektivně nemožné s ohledem na její nízký věk a skutečnost, že v Arménii nikdy nepobývala. Žalobkyně 1 rovněž popřela, že by jí nebo její nezletilé dceři v Arménii hrozilo nějaké nebezpečí, či by jim hrozilo pronásledování z důvodu uplatňování politických práv ve vlasti. Žalovaný rovněž nedospěl k závěru, že by žalobkyním v případě přestěhování se do Arménie hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.
20. Žalovaný upozornil, že zákon o azylu nebyl nikdy konstruován jako forma legalizace pobytu na území ČR, ale jako výjimečný institut určený k pomoci uprchlíkovi, jenž se ocitl mimo svou vlast. Žalobkyně mají své právo na rodinný a soukromý život uplatňovat v rámci ZPC na území ČR, který je k tomu účelu určen.
21. Mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany je dále dle žalovaného specifickým institutem mezinárodněprávní ochrany, který slouží k ochraně osob před porušováním jejich nezakladnějších lidských práv, nikoliv k řešení situace osob, které hledají lepší životní podmínky nebo chtějí pobývat i s ostatními rodinnými příslušníky, kteří si ale vyřídili pobytové oprávnění na rozdíl od žalobkyň pomocí ZPC. Rovněž zdůvodnění neudělení humanitárního azylu považoval žalovaný za velmi podrobně odůvodněné.

22. Žalovaný tedy navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Jednání před soudem

23. Zástupce žalobkyně při jednání především uvedl obdobné skutečnosti jako v žalobě. Zdůraznil, že jejich vycestování by bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.

24. Žalovaný se nařízeného jednání nezúčastnil.

VI. Posouzení věci krajským soudem

25. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobkyně uplatnila v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

26. Krajský soud v Brně uzavřel, že žaloba není důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.

27. Žalobní body vymezené žalobkyněmi směřují zejména proti tvrzenému nesprávnému posouzení jejich žádosti o udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona

o azylu či doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

V mezích žalobních bodů zdejší soud uvedené rozhodnutí přezkoumal.

28. Ve vztahu k ustanovení § 12 písm. a), b), § 13 a § 14b zákona o azylu však v žalobě žádný konkrétní žalobní bod uveden nebyl. Soud tedy k tomu pouze obecně konstatuje, že se žalovaný správní orgán s ohledem na tvrzení žalobkyně ve vztahu k výše citovaným ustanovením zákona o azylu dostatečně vypořádal s veškerými zjištěnými skutečnostmi a řádně a podrobně je posoudil. Soud k věci dále doplňuje, že institut mezinárodní ochrany slouží osobám, které jsou v zemi původu pronásledovány ze zákonem stanovených důvodů, nebo jim v případě návratu do země původu hrozí vážná újma, a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoliv problémů (osobních, rodinných či ekonomických) v zemi původu. Udělení mezinárodní ochrany lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005-43).

29. Žalobkyně v žalobě rozporovaly především nesprávné právní posouzení skutkových zjištění

ve vztahu k naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany dle ustanovení § 14 a § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

30. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu platí, že jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

31. V souvislosti s humanitárním azylem se žalovaný ve správním řízení zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyní, přičemž bylo přihlédnuto také k jejich věku a zdravotnímu stavu. Žalobkyně 1 je dospělou, zdravou, plně právně způsobilou a praceschopnou osobou. Žalobkyně 2 je nezletilá a zcela zdravá. V ČR žalobkyně pobývají s manželem žalobkyně 1 a jejími dětmi (tj. otcem žalobkyně 2 a jejími sourozenci), kteří na území ČR žijí na základě povolení k trvalému pobytu. Žalobkyně mají v zemi svého původu rodinu, a to otce a sourozence žalobkyně 1. Žalobkyně v žalobě i ve správním řízení netvrdily žádné speciální okolnosti hodné zvláštního zřetele. Přitom existenci rodinných vazeb žalobkyní na území ČR a snahu pobývat v ČR společně s jejich rodinnými příslušníky, kteří zde mají povolen trvalý pobyt, nelze v souladu s judikatorními závěry Nejvyššího správního soudu považovat za důvody pro udělení humanitárního azylu (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, a ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 1 Azs 5/2011), a konečně ani z obsahu správního spisu nebylo možné dovodit, že by situace žalobkyní byla v této souvislosti jakkoliv výjimečná či zvláštního zřetele hodná. K úpravě pobytu na území ČR by bylo možné v případě žalobkyní daleko efektivněji využít ZPC.
32. Ve shodě s žalovaným je třeba doplnit, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, ostatně žalobkyně se ani jeho udělení nijak výslovně nedomáhaly. Humanitární azyl je udělován pouze za výjimečných okolností v případech, kdy nebyl shledán důvod pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu a kdy by bylo zcela nehumánní azyl neudělit. Nejčastějšími situacemi, kdy je azyl z humanitárních důvodů udělován, jsou případy těžké nemoci či zvláště těžkého postižení, kdy návrat konkrétní osoby do země jejího původu by pro ni představoval závažné a život ohrožující problémy. V případě žalobkyní však skutečnosti hodné zvláštního zřetele nebyly shledány. Životní situaci žalobkyní nebylo možné považovat za nikterak mimořádnou, protože s ohledem na výše provedený výklad nebyl jejich případ shledán případem zvláštního zřetele hodným ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu. Podle závěrů Nejvyššího správního soudu v jeho rozsudku ze dne 2. 9. 2015, sp. zn. 1 Azs 178/2015, platí, že „(...) humanitární azyl nebyl koncipován k poskytnutí ochrany v situacích obdobných situaci stěžovatele. Nejde o institut, který by měl být „záchrannou brzdou“, pokud jednotlivec vlastním přičiněním pozbyde příslušné pobytové oprávnění (...)“.
33. Pokud jde o soudní přezkum rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu, pak takové rozhodnutí podléhá přezkumu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. V posuzované věci žalovaný řádně zjistil a posoudil osobní situaci žalobkyní, žalobkyně ničeho dalšího a podřaditelného pod uvedený azylový důvod netvrdily, a pokud žalovaný nevyvodil z tvrzení žalobkyní důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci. Pokud se jedná již konkrétně o shora uvedenou žalobní námitku uplatněnou žalobkyněmi v nyní projednávané věci, lze odkázat zejména na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2014, č. j. 1 Azs 10/2014 – 29, v němž bylo vysloveno, že „(...) manželství žadatele o azyl s občanem České republiky není zákonným důvodem, na jehož základě by stěžovatelce vznikl právní nárok na udělení azylu v ČR. Azyl za účelem sloučení rodiny je upraven v § 13 zákona o azylu a počítá s udělením azylu rodinnému příslušníku azylanta (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9.

2003, č. j. 4 Azs 6/2003 - 55, publikovaný pod č. 28/2003 Sb. NSS). O popsanou situaci v případě stěžovatelky nešlo, neboť její manžel není azylantem, nýbrž je občanem České republiky. Samotná skutečnost, že stěžovatelka je manželkou občana České republiky, nemůže být podle citovaného rozsudku ani důvodem pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelčina tvrzení o tom, že nemůže být odloučena od své nezletilé české dcery pocházející z manželství s českým občanem, rovněž nejsou způsobilá účinně zpochybnit zákonnost rozsudku městského soudu v posuzované věci; relevantní by mohla být toliko pohledem zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, nikoliv však v řízení o žádosti stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany. (...) Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalovaný i městský soud v souladu s citovanou judikaturou vyhodnotili, že samotné manželství s občanem České republiky ani její materství k nezletilé české dceři nemohou být bez dalšího důvody pro udělení azylu ani doplňkové ochrany.“ Obdobný závěr přitom učinil Nejvyšší správní soud již dříve v rozsudku ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 Azs 18/2005 - 35, ve kterém uvedl, že „(...) manželství s občanem České republiky samo o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelova tvrzení o otcovství k nezletilé české dceři tedy jsou relevantní pohledem zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, nemají však schopnost účinně zpochybnit zákonnost rozsudku krajského soudu ve věci podle zákona o azylu.“ (shodně též v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Azs 6/2003 - 55).

34. Krajský soud dále poukazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2011,

č. j. 8 Azs 6/2011 - 100, v němž bylo konstatováno, že „(...) Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích již opakovaně vyslovil, že úmysl vstoupit do manželství s českým občanem a ani samotné uzavření manželství není relevantním důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Rodinné vazby cizince v České republice nejsou důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť instrumentem pro legalizaci pobytu takového cizince je zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, nikoliv zákon o azylu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 - 52). To samé platí i ve vztahu k doplňkové ochraně za účelem sloučení rodiny podle § 14b odst. 1 zákona o azylu. Dané ustanovení by bylo přitom možné aplikovat toliko za předpokladu, že by stěžovatelka byla rodinnou příslušnicí osoby požívající doplňkové ochrany. Udělení doplňkové ochrany českému občanu je ovšem z povahy věci vyloučena. Uzavření manželství s občanem České republiky není důvodem ani pro udělení humanitárního azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2003, č. j. 7 Azs 3/2003 - 36, nebo ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Azs 6/2003 - 55).“

35. Lze tedy uzavřít, že za situace, kdy ani manželství s občanem ČR není považováno setrvalou judikaturou za relevantní důvod pro udělení humanitárního azylu, dopadá nepochybně tento závěr rovněž na situaci žalobkyň, které mají snahu nadále setrvat na území ČR s jejich nejbližšími rodinnými příslušníky, kteří mají v ČR toliko oprávnění k trvalému pobytu.

Jak přitom správně dovodil žalovaný, žalobkyním nebyl udělen zákaz pobytu na území ČR, nic jim proto nebrání v tom, aby se na toliko nutnou dobu vrátily do Arménie za účelem legalizace pobytu na území ČR prostřednictvím jejich žádosti skrze ZPC a poté se vrátily nazpět do ČR za svou rodinou. Žalobkyním přitom skutečně může v této

době krátkodobě pomoci rodina žalobkyně 1, která v Arménii nadále žije, o další nezletilé děti v ČR bude v předmětném období nepochybně taktéž postaráno, a to jejich otcem (manželem žalobkyně 1). Rovněž existuje samozřejmě vždy možnost, aby žalobkyně společně se svými rodinnými příslušníky konzumovali jejich právo na rodinný a soukromý život na území jiného státu, kde budou mít všichni oprávněný pobyt, a to případně přímo na území své vlasti. Na žalobkyněmi tvrzené skutečnosti však navzdory jejich přesvědčení opravdu nelze hledět jako na okolnosti hodné zvláštního zřetele ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu.

36. Další žalobní bod se týkal neudělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, v čemž žalobkyně shledaly porušení mezinárodního závazku ČR, resp. porušení Evropské Úmluvy o lidských právech, Úmluvy o právech dítěte, jakož i Listiny základních práv a svobod, a to v souvislosti se zasažením do práv na rodinný a soukromý život žalobkyně, jež by jejich vycestováním do země původu ztratily možnost kontaktu s rodinnými příslušníky. Krajský soud nemohl této námitce přisvědčit.
37. Podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu se udělí doplňková ochrana cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem.
38. Podle ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
39. Z dikce plně citovaných zákonných ustanovení, týkajících se udělování doplňkové ochrany, vyplývá, stejně jako pro azyl, že i zde musí existovat skutečné nebezpečí vážné újmy pocházející od původců vážné újmy a zároveň nemůže být dostupná ochrana před hroící vážnou újmou, nebo alespoň možnost řešení problémů v rámci alternativy vnitřního útěku. Toto je relevantní zejména při snahách nepřiměřeně rozšiřovat aplikaci písm. d) i na situace navázání rodinného či soukromého života v ČR, který je chráněn čl. 8 Evropské Úmluvy. Zde však může být doplňková ochrana udělena právě pouze v případě, kdy není dostupná ochrana poskytovaná zemí původu.
40. Ve shodě s žalovaným krajským soudem uvádí, že vycestování žalobkyň v posuzovaném případě nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR, neboť je na zvážení žalobkyň, jakým způsobem si v případě svého zájmu dále upraví pobyt na území ČR.
41. Žalobkyně v této souvislosti uváděly, že nechtějí opustit ČR, jelikož se v ČR nachází plně integrované nezletilé děti žalobkyně 1, jakož i její manžel, kteří setrvávají na území ČR na základě povolení k trvalému pobytu, a že by jinak bylo zasaženo do jejich práv na rodinný život. V tomto směru žalovaný zcela správně hodnotil v napadeném rozhodnutí to, zda by neudělením doplňkové ochrany žalobkyním porušila ČR své mezinárodní závazky z oblasti ochrany rodiny a práva na rodinný život.

42. Krajský soud má zde za to, že žalobkyně neprokázaly, že by neudělením doplňkové ochrany porušila ČR své mezinárodní závazky v oblasti ochrany rodiny a práva na rodinný život. Právo na společný rodinný život žalobkyň s jejich rodinou nebylo neudělením mezinárodní ochrany nijak popřeno, neboť rodina žalobkyň může společně s nimi pobývat v místě, kde budou mít všichni možnost legálního pobytu. To samozřejmě nemusí nutně být výhradně na území ČR. Případně může rodina žalobkyň, žijící na území ČR, vyčkat jejich návratu z vlasti poté, co si v Arménii znovu zlegalizují svůj pobyt na území ČR prostřednictvím využití ZPC. V případě žalobkyň nebylo zjištěno, že by jim byl zcela znemožněn přenos soukromého života z ČR zpět do jejich domovské vlasti.
43. V souvislosti s námitkou žalobkyň týkající se realizace rodinného života krajský soud poukazuje rovněž na skutečnost, že pokud budou žalobkyně opět disponovat legálním oprávněním k pobytu, mohou opětovně pobývat na území ČR a je jen na nich, aby si takové oprávnění zajistily. Realizace záměru žít rodinným životem se nemusí nutně uskutečnit na území ČR. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 1 Azs 5/2011, vyplývá, že ustanovení čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi.
44. V souvislosti s nyní projednávaným případem je pak nutné upozornit také na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 – 52, kde byla řešena právní otázka, zda rodinné vztahy stěžovatelky na území ČR mohou založit důvod pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu, přičemž Nejvyšší správní soud v uvedené věci vyhodnotil, že *„(...) otázka toho, jaké situace mohou vytvářet rozpor s mezinárodními závazky ČR ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, však již byla dostatečně vyřešena v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, sp. zn. 2 Azs 30/2007, kde bylo ve vazbě na starší judikaturu, zabývající se právě namítaným porušením článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a posuzující je pohledem dřívějšího znění § 91 zákona o azylu, konstatováno: „Jakkoli ovšem nelze shledat úplnou shodu mezi zněním bývalého § 91 a nynějšího § 14a zákona o azylu, jak bylo zmíněno výše, v otázce, která je řešena v nyní posuzovaném případě tuto shodu shledat lze, neboť jak § 91 dřívějšího znění, tak § 14a nynějšího znění zákona o azylu označoval rozpor s mezinárodními závazky ČR za jednu z alternativ vedoucí k udělení jimi upraveného režimu ochrany. Ve znění zákona o azylu před účinností novely č. 165/2006 Sb. by tak rozpor vycestování cizince s mezinárodními závazky vedl ke shledání překážky vycestování podle § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, nyní by tato skutečnost byla považována za vážnou újmu ve smyslu jeho § 14a odst. 2 písm. d). Z toho důvodu lze na tuto situaci aplikovat právní názory vyslovené tímto soudem ve vztahu k onomu dříve účinnému ustanovení § 91 zákona o azylu. Ten přitom k výkladu toho, co je možno chápat za rozpor s mezinárodními závazky ČR podle tohoto ustanovení, uvedl ve svém rozsudku ze dne 9. 5. 2006, sp. zn. 2 Azs 177/2005, v reakci na argumentaci údajným porušením článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb., dále jen „Evropská úmluva“) rozdělením stěžovatelovy rodiny v případě jeho vycestování toto: „Není ani namístě zcela přeformulovávat a obcházet smysl institutu překážky vycestování poukazem na ustanovení § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy na rozpor vydání žadatele o azyl s mezinárodními závazky. Tyto mezinárodní závazky totiž nemohou být jakékoliv povahy, ale musejí se vztahovat k samotné zásadě non-refoulement, tedy k objektivní hrozbě výše vyjmenovaných skutečností, a nemohou vykročit ze systematiky a*

smyslu tohoto ustanovení, jak navrhuje stěžovatel. Jistě by nebylo dostatečným důvodem pro shledání překážky vycestování například ani to, pokud by se žadatel o azyl během svého pobytu v ČR zabýval dovozem zboží z jiné členské země Evropské unie, takže jeho vypovězení do země původu by mohlo uškodit volnému pohybu zboží jako jednomu ze základních mezinárodních závazků ČR plynoucích z jejího členství v Evropské unii. Tímto pohledem je třeba vnímat také stěžovatelem citovaný čl. 8 Evropské úmluvy.“ Již z tohoto judikátu tak jednoznačně plyne, že rodinné vazby v ČR nejsou důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu, přičemž poukaz žalobkyní na Listinu základních práv a svobod nevnaší do tohoto posouzení nic normativně nového, když tato pouze vyjadřuje respekt české veřejné moci k rodině a rodičovství a chrání rodinu před nuceným odebráním dětí rodičům či před omezením rodičovských práv, což jsou však situace, o něž ani podle podané žaloby nejde.

45. Zároveň je třeba konstatovat v souladu s právním názorem vyjádřeným například v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, sp. zn. 5 Azs 46/2008, že rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu či rozhodnutí o neudělení azylu ani doplňkové ochrany v situaci, kdy žadatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, samo o sobě nevylučuje pobyt takového cizince na území ČR, jsou-li k tomu dány rodinné důvody, tuto otázku je však třeba řešit dle ZPC. Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tedy zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území ČR. V takovém případě tedy není ani relevantní důvod pro to, aby správní orgán rozhodující o azylu či správní soud přezkoumávající takové rozhodnutí upřednostňoval ve smyslu čl. 10 Ústavy ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Úmluvy o právech dítěte či jiných mezinárodních smluv zakotvujících právo na soukromý a rodinný život či základní práva dítěte před ustanoveními soudního řádu správního či zákona o azylu, neboť žádná kolize mezi těmito normami za daných okolností nenastává.“
46. Také z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 4 Az 9/2010, vyplývá, že v případě, kdy cizí státní příslušník zamýšlí realizovat svůj rodinný život na území ČR, má možnost využít k tomu standardních institutů, jenž mu český právní řád prostřednictvím ZPC právě za tímto účelem poskytuje. Pokud vlastní vinou přestane splňovat podmínky stanovené českým právním řádem pro pobyt cizinců na území, nelze v tom spatřovat porušení mezinárodních závazků ze strany ČR.
47. V posuzované věci žalobkyně neprokázaly, že by neudělením mu doplňkové ochrany porušila ČR své mezinárodní závazky z oblasti ochrany rodiny a práva na rodinný život. Po posouzení případu lze uzavřít, že případné vycestování žalobkyní nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR. Existence rodinných vazeb nemohla být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejích forem, což Nejvyšší správní soud opakovaně vyložil ve svých rozhodnutích např. ze dne 8. 1. 2009, sp. zn. 2 Azs 66/2008, ze dne 21. 4. 2010, sp. zn. 9 Azs 3/2010, a ze dne 21. 5. 2010, sp. zn. 6 Azs 5/2010. Rodinné vazby cizince v ČR rovněž nejsou důvodem pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu.

48. Žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedly žádnou ze skutečností, které by bylo možné podřadit vážné újme ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu. Proto také nemohl být učiněn závěr o tom, že by žalobkyním v zemi původu vážná újma hrozila. Žalobkyněmi předestřené skutečnosti byly řádně posouzeny a nebyly zcela po právu žalovaným shledány za azylově relevantní tak, jak to vyžaduje zákon o azylu. Žalovaný dostal své povinnosti zjistit skutečný stav věci ve smyslu § 3 správního řádu. Není však úkolem správního orgánu předestírat důvody, pro které je mezinárodní ochrana obvykle poskytována. V posuzované věci žalobkyně neuváděly žádné důvody, pro které by bylo možné jim udělit některou z forem mezinárodní ochrany.

VII. Závěr a náklady řízení

49. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
50. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšné žalobkyně nemají právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, pročez se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 3. června 2021

JUDr. Petr Polách, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.